

P. JAKŠIĆ, *Oblak*

bačvastim svodom koji se proširivao u dva maha. U crkvi se nalazi oltar iz 1691, djelo radionice I. Komersteinera.

LIT.: Lj. Topali, Drvene crkvice i seljačko graditeljstvo u Turopolju, Etnografska istraživanja i grada, 1941, str. 132–136. — D. Cvitanović, Turopoljske ljepotice, Kaj, 1974, 5–6, str. 25. — Lj. Gašparović, O aktivnosti Ivana Komersteinera u Hrvatskoj, Peristil, 1975–76, 18–19. A. Ht.

JALKOVEC, selo J od Varaždina. Stara kurija plemićke obitelji Josipović srušena je 1910. Na njezinu mjestu sagrađen je 1911. jednokatni dvorac po nacrtu njem. arhitekta P. Schulze-Naumburga. Taj najmlađi dvorac u Hrvatskom zagorju okružen je starim perivojem.

LIT.: M. Obad Šćitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991.

JALŽABET, selo I od Varaždina. Pokraj sela nalazi se jedan od najvećih željeznodobnih tumula u sr. Europi. — Jednokatni barokni dvorac s

J. JAMBRIŠAK, ljetnikovac *Okrugljak* u Zagrebu

unutrašnjim dvorištem ima na portalu kronogram prema kojemu je dvorac dala podići Rozalija Somogy-Bedeković 1744. — U jednobrodnoj baroknoj župnoj crkvi Sv. *Elizabete* (1748) nalazi se pet vrijednih baroknih oltara (oko 1750), te propovjedaonica (1768), krstionica i dr.

LIT.: Gj. Szabo, Kroz Hrvatsko Zagorje, Zagreb 1939, str. 131. — T. Đurić i D. Feletar, Stari gradovi i dvorci sjeverozapadne Hrvatske, Čakovec 1971, str. 27–28. — Hortvat–Matejčić–Priatelj, Barok — M. Obad Šćitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. A. Ht.

JAMBRIŠAK, Janko, graditelj (Karlovac, 2. IV. 1834 — Zagreb, 31. III. 1892). Graditeljski obrt izučio vjerojatno u Karlovcu i Grazu. U Zagrebu od 1859. vodio građevno poduzeće, projektirao i podigao mnogobrojne zgrade na kojima je spojio klasicističku tradiciju s neorenesansnim elementima. Sagrađio je i nekoliko ljetnikovaca u obliku stilizirane seljačke kuće (Jelenovac 45, Okrugljak). Najplodniji je zagrebački graditelj između 1860. i 1890, a njegovi su radovi odredili fizionomiju nekim središnjim ulicama Donjega grada. Među njima su stambene zgrade: Teslina ul. 12 i 14 (1861), Mesnička ul. 23 (1865), Preradovićeva ul. 30, Hebrangova 13 (1865. i 1871), Tomičeva ul. 3 (1867), Praška ul. 4 (1869), Ul. P. Radića 26 (1870), Jurišićeva ul. 2a (1872), Ilica 68 (1873), Gajeva ul. 15, Berislavićeva ul. 4 (1874), Ul. P. Radića 22 (1874), Preradovićeva ul. 18 (1875), Praška ul. 9, Zrinjski trg 1 (1876), Ilica 82 (1876), Preradovićeva ul. 32 i 33 (1876), Teslina ul. 8 (1878), Gajeva ul. 29, Hebrangova 8, 28 i 30 (1879), Zrinjski trg 15 (1884/85), Preradovićeva ul. 36, 38 i 40 (1886), Ilica 58 (1887), Praška ul. 10, Teslina ul. 2 (1890). U Varaždinu je vodio gradnju kazališta po nacrtima H. Helmera 1871–73.

LIT.: L. Dobronić, Zagrebački graditelj Janko Jambrišak, Zagreb 1959.

L. D.

JAMI NA SREDI, prapov. lokalitet blizu Osora na otoku Cresu. Tri najstarija sloja pripadaju srednjem i gornjem paleolitiku, odn. mezolitiku; četvrti sloj sadrži najstariju keramiku, tzv. impresso-cardium, koja pripada starijemu neolitiku. Ornamentalni keramički ukrasi izvedeni su tehnikom žigosanja, utiskivanja i urezivanja.

LIT.: V. Miroslavljević, »Jamina Sredi«, Arheološki radovi i rasprave, 1959. — Isti, Impresso-cardium keramika na otocima Cresa, Lošinja i Krka, ibid., 1962. — B. Čekić, Prilog proučavanju impresso-cardium keramike na otocima Lošnju i Cresu, u knjizi: Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošnju, Zagreb 1982. B. Čk.

JAMNICKI, Velimir, arhitekt i urbanist (Zagreb, 26. I. 1910 — 20. IX. 1945). Diplomirao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1933. Projektirao Invalidski dom u Beogradu (1935). Kao inženjer gradske općine surađivao pri izradi generalnoga regulacijskoga plana Zagreba i konzervatorskoga plana Kaptola. Autor je generalnoga urbanističkoga plana Sušaka (1937–39). Radio na planovima za urbanizaciju Travnika, Banje Luke i Senja.

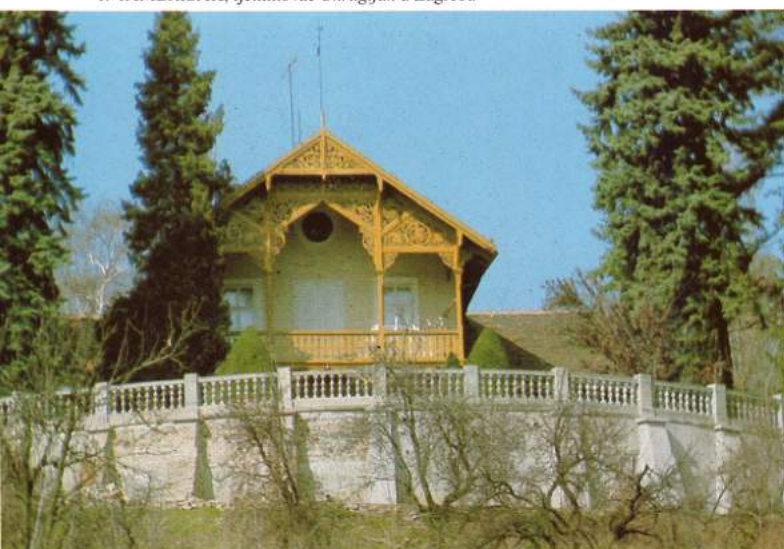
JANČIĆ, Drago, slikar (Prigorje kraj Zaprešića, 21. I. 1937). Diplomirao na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu. Nastavnik je likovnoga odgoja u Savskome Marofu. Slika lirske krajolike te sakralne kompozicije ekspresionističkih obilježja. Samostalno je izlagao u Brdovcu kraj Zagreba (1980, 1986), Zagrebu (1981, 1982, 1985) i Zaprešiću (1984, 1988).

LIT.: V. Maleković, Krajolici Drage Jančića (katalog), Zagreb 1981. — D. Horvatić, Drago Jančić (katalog), Zaprešić 1988. D. Hč.

JANČIĆ, Jakov, varaždinski zidar (druga pol. XVII. st.). Sa zidarskim majstorom Blažom Hohenackerom u Varaždinu pregrađuje i popravlja 1661. gradske zidine, a 1668–72. gradi zajedno s bratom Blažom Jančićem palaču Zakmardijeva sjemeništa.

LIT.: I. Lentić-Kugli, Povijesna urbana jezgra grada Varaždina, Zagreb 1977. — Isti, Varaždinski graditelji i zidari od 1700. do 1850. godine, Zagreb 1981.

JANČIĆ, Stanko, kipar (Zagreb, 2. V. 1932). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu (1956); do 1961. suradnik je Majstorske radionice A. Augustinčića. God. 1962–67. boravi u Gvineji, gdje radi nekoliko memorijalnih portreta u granitu. Izveo spomenike u Jasenovcu i Bosanskoj Dubici. Bio je član grupe »Biafra.« Od 1980. profesor je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Nakon ekspresionističkoga razdoblja opredijelio se za novu figuraciju. U poliestru modelira naturalističke figure ljudi s ulice i superrealističke ženske likove s erotičkim prizvukom (*Na plaži*, 1967). Od sredine sedamdesetih godina radi male plastike u kovini u kojima je zaokupljen problemom pokreta i značenja (*Padobranac*, 1975; *Suita za olovnog vojnika*, 1976; *Pokretne stepenice*, 1983). Samostalno izlagao u Zagrebu (1977, 1983) i Skoplju (1978, s D. Paraćem).

J. JANDA, *Dilj-gora*

LIT.: U. Baldini, *Gli stranieri del Fiorino, La nazione* (Firenca), 1973, 144. — Ž. Sabol, Stanko Jančić (katalog), Zagreb 1977. — B. Pavlović, Stanko Jančić ili demitologija kiparstva (monumentalnog), ČIP, 1977, 3. — M. Bešlić, Stanko Jančić (katalog), Zagreb 1983. D. Hč.

JANDA, Jozo, slikar (Kaptol kraj Požege, 17. XI. 1911). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1938 (V. Becić). Slika krajolike, motive pletera i nar. veza, kamine, ognjišta i alegorijske preobrazbe stećaka. Blizak ekspresionizmu, osobito u pejzažima i portretima iz Afrike, gdje boravi 1958–60. Od 1968. sažimanjem motiva, slobodnom igrom boja (zeleno-maslinaste i smeđe) i poteza približava se apstraktnom izrazu (ciklusi *Smeđa polja*, *Livade*, *Oranice*). — Izlagao u Parizu (1953), Kairu, Aleksandriji i Khartoumu (1959), Addis Abebi (1960), Salzburgu (1969), Rijeci (1978, 1983) i Zagrebu (1980, 1986).

JANEŠ, Želimir, kipar (Sisak, 12. XII. 1916). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1941 (F. Kršinić). Specijalni tečaj pohađao je kod I. Meštrovića 1941/42. i kod A. Augustinčića 1945/46. Bio je suradnik Majstorske radionice F. Kršinića 1950–55. Do 1960. predavao na Školi primijenjene umjetnosti, od 1961. na Akademiji u Zagrebu. Član HAZU od 1991.

Poslije figura intimističkih obilježja, rađenih u mramoru, priklonio se sitnoj plastici. Njegove medalje i plakete, nepravilna vanjskoga obrisa, slijeđe ritam reljefa koji posjeduje, osim vizualnih, i naglašene taktilne vrijednosti (*Kupska taktila*, 1967; *Milka Trnina*, 1971; *Vladimir Stoviček*,

S. JANČIĆ, *Stepenice*

1972; *Boris Papandopulo*, 1974). U perforiranim i vitražnim medaljama upotrebljava prozirne materijale i postiže profinjene kolorističke efekte. Posebno inzistira na prožimanju i dopunjavanju likovnih elemenata i teksta (*Narodno sveučilište grada Zagreba*, 1970; *Zlatko Šulentić*, 1971). — Samostalno je izlagao u Zagrebu (1953, 1972, 1984, 1990), Sisku (1969), Karlovcu (1969), Splitu (1971), Ljubljani (1972), Vinkovcima (1973), Našicama (1976) i Pazinu (1989). Sudjelovao je na međunarodnim izložbama medalja i sitne plastike u Parizu, Bagdadu, Pragu, Bratislavi, Kölnu i Barceloni. Autor je *Spomenika prvom partizanskom odred*, podignutome u šumi Brezovici kraj Siska (1981).

BIBL.: *Skulptorski trag tesarskog umijeća*, Riječi (Sisak), 1978, 3–4.

LIT.: M. Peić, Medalje i plakete Želimira Janeša (katalog), Karlovac 1969. — V. Ekl, Bogatstvo tema i postupaka. Dometi, 1970, 9. — V. Kopač, Želimir Janeš, u katalogu: Stoviček, Janeš, Zagreb 1972. — B. Mesinger, Janeš — arhitekta medalje, Likovne impresije, Vinkovci 1973. — T. Hruškovec, Donacija Želimira Janeša Sisku, Bulletin JAZU, 1980, 2. — V. Zlamalik, Želimir Janeš, u katalogu: I. memorijal I. Kerdića, Osijek — Zagreb 1980. — J. Bratulić, Želimir Janeš, Zagreb 1992. D. Hč.

JANKOVCI → STARI JANKOVCI

JANUŠEVEC, dvorac blizu Brdovca, Z od Zagreba; najljepši klasicistički dvorac u Hrvatskoj. Tlocrt mu je pravokutan; glavna os u smjeru S — J naglašena je porticima sa stupovima, a na Z je strani loggia. Središnja okrugla dvorana ima kupolu promjera 8 m, visine 11 m. Neke prostorije

Ž. JANEŠ, *Milka Trnina — Hrvatski slavić*
(avers i revers)